



CBOS

Centrum Badania
Opinii Społecznej

KOMUNIKAT z BADAŃ

NR 97/2016

ISSN 2353-5822

Piłka nożna i jej kibice

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14stycznia 2016roku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ W ciągu ostatnich trzech lat diametralnie zmieniła się ocena działalności PZPN. Obecnie organizacja ta jest oceniana przez Polaków częściej pozytywnie (45%) niż negatywnie (15%).
- ▶ Zbigniew Boniek jest liderem czerwcowego rankingu zaufania społecznego. Obecnie szefowi PZPN ufa 75% badanych, a nieufność do niego deklaruje tylko jedna dwudziesta. Wiceliderem jest selekcjoner reprezentacji Polski w piłce nożnej, Adam Nawałka, któremu, ufa 69% badanych.
- ▶ Zainteresowanie piłką nożną deklaruje 49% Polaków. Jest to najwyższy stopień zainteresowania futbolem w badaniach przeprowadzanych bezpośrednio przed turniejami UEFA EURO, w których występowała reprezentacja Polski.
- ▶ Prawie co drugi badany przyznał, że uczestniczył w jakimś meczu piłkarskim (46%) –najwięcej podczas rozgrywek klubowych (35%), a mecz reprezentacji Polski na żywo obejrzało 11% ankietowanych.
- ▶ Mianem kibica sportowego określa się 37% Polaków. Wśród kibiców najbardziej popularną dyscypliną drużynową jest piłka nożna. Rozgrywki piłkarskie regularnie śledzi 70% kibiców (26% ogółu badanych). Na drugim miejscu plasuje się siatkówka, którą interesuje się 60% fanów sportu (22% ogółu), a na trzecim – piłka ręczna, która pasjonuje 41% kibiców.
- ▶ Większość kibiców futbolu w Polsce identyfikuje się z rodzimymi klubami piłkarskimi (59%). Najczęściej tym ulubionym jest klub lokalny, mający siedzibę we własnym mieście lub regionie (32% wskazań kibiców piłkarskich), a w drugiej kolejności polski klub spoza regionu zamieszkania (27%).

Piłka nożna jest najpopularniejszą dyscypliną sportu w Polsce¹. Nic dziwnego zatem, że, w obliczu rozgrywanych obecnie we Francji Mistrzostw Europy UEFA EURO 2016, nasz kraj ogarnęła „futbolowa gorączka”. W tym okresie futbol dominuje w wielu sferach życia społecznego. W reklamach telewizyjnych oraz na miejskich billboardach najlepsi piłkarze kontynentu oraz reprezentacji Polski reklamują produkty z najróżniejszych branż. W codziennych rozmowach dużo miejsca zajmują tematy dotyczące kadry Adama Nawałki. Taka atmosfera sprzyja zainteresowaniu opiniami i postawami Polaków wobec piłki nożnej².

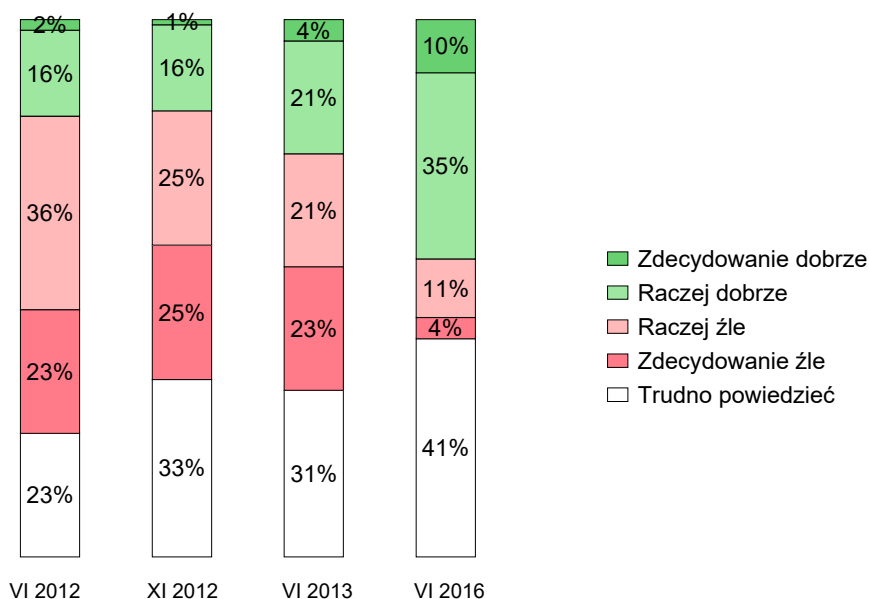
OCENA PZPN I ZAUFANIE DO KLUCZOWYCH POSTACI POLSKIEGO FUTBOLU

Bezpośrednio przed rozpoczęciem UEFA EURO 2016, postanowiliśmy zapytać Polaków o ich ocenę Polskiego Związku Piłki Nożnej, prezesa Związku Zbigniewa Bońka oraz selekcyjera reprezentacji Polski Adama Nawałki. Prawie połowa Polaków (45%) dobrze oceniła działalność PZPN, natomiast 15% wyraziło opinię krytyczną. Jest to znacząca poprawa oceny pracy tej organizacji. Jeszcze w czerwcu 2013 roku, czyli niewiele ponad pół roku po wyborze na jej prezesa Zbigniewa Bońka, proporcje ocen były odwrotne. Wtedy to działalność PZPN była znacznie częściej przez Polaków oceniana negatywnie (44%) niż pozytywnie (25%). Można zatem stwierdzić, że pierwsza kadencja rządów byłego piłkarza m.in. Juventusu Turyn przyniosła przede wszystkim diametralną zmianę wizerunku tej instytucji.

¹ Zob. w tym komunikacie: „Kibicowanie i popularność dyscyplin drużynowych w Polsce”.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (313) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 2–9 czerwca 2016 roku na liczącej 1002 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. JAK BY PAN(I) OCENIŁ(A) DZIAŁALNOŚĆ POLSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI NOŻNEJ (PZPN)?



Warto podkreślić, że w ciągu trzech lat wizerunek PZPN znacząco poprawił się wśród osób, które deklarują żywe zainteresowanie piłką nożną. Właśnie badani najbardziej interesujący się futbolem w przeważającej mierze dobrze oceniają działalność tej organizacji (83%), z czego 40% – zdecydowanie dobrze. Generalnie jednak w ocenach działalności PZPN utrzymuje się trend widoczny w poprzednim badaniu na ten temat³: opinie związane są przede wszystkim z poziomem zainteresowania piłką nożną w ogóle. Im większe zainteresowanie futbolem, tym mniejszy odsetek osób niepotrafiących ocenić działalności Związku oraz większy odsetek osób oceniających ten aspekt pozytywnie. Obecnie w żadnej z grup nie notujemy przewagi negatywnych opinii o pracy PZPN nad opiniami pozytywnymi.

³ Zob. komunikat CBOS „Ocena PZPN po sześciu miesiącach rządów Zbigniewa Bońka”, lipiec 2013 (oprac. B. Badora).

Tabela 1

Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Polskiego Związku Piłki Nożnej (PZPN)?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną, czy też raczej nie interesuje Pana(ią) ta dyscyplina sportu?							
	Bardzo się interesuję piłką nożną		Trochę się interesuję piłką nożną		Raczej się nie interesuję piłką nożną		W ogóle się nie interesuję piłką nożną	
	VII 2013	VI 2016	VII 2013	VI 2016	VII 2013	VI 2016	VII 2013	VI 2016
	w procentach							
Zdecydowanie dobrze	23	40	2	9	2	4	0	1
Raczej dobrze	38	43	22	51	25	34	11	15
Raczej źle	22	8	30	14	24	14	14	6
Zdecydowanie źle	11	2	26	4	23	5	17	4
Trudno powiedzieć/ odmowa odpowiedzi	6	7	20	23	26	43	58	74

ZAUFIANIE DO PREZESA PZPN I TRENERA REPREZENTACJI NARODOWEJ

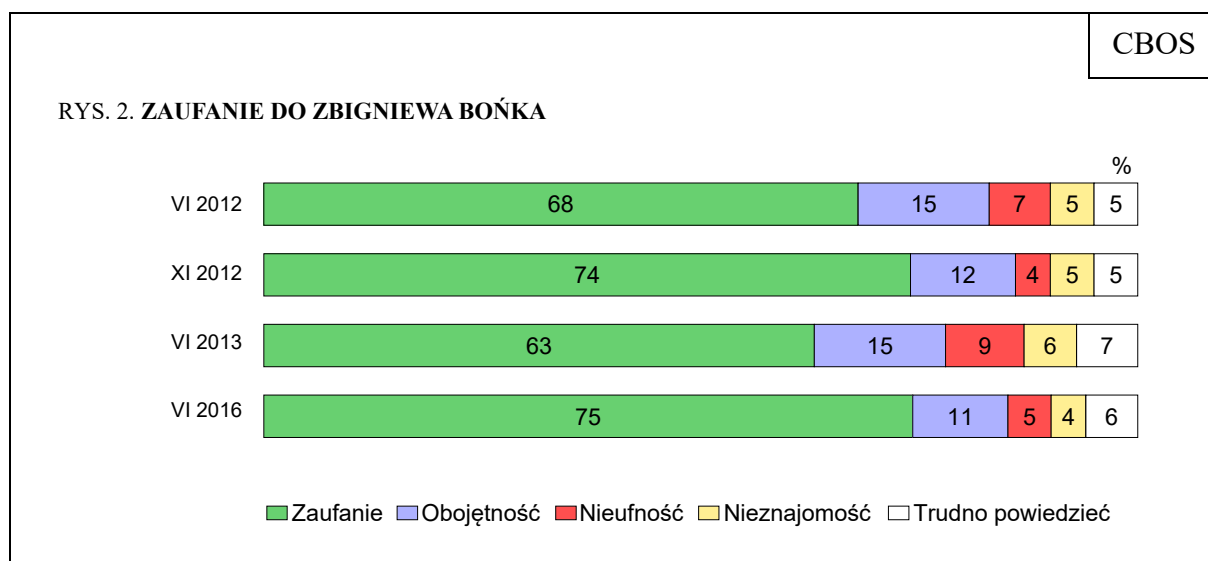
Zgodnie z zasadą stosowaną w przypadku badania opinii o politykach⁴, zapytaliśmy respondentów o ich stosunek do prezesa PZPN Zbigniewa Bońka oraz selekcjonera reprezentacji narodowej w piłce nożnej Adama Nawałki. Omawiane wyniki informują o zasięgu społecznego zaufania i nieufności do nich, a także o poziomie ich znajomości.

Wraz ze znaczącą poprawą wizerunku PZPN, w ciągu ostatnich trzech lat zwiększył się odsetek Polaków ufających Zbigniewowi Bońkowi (o 12 punktów procentowych). Zaufanie do brązowego medalisty z Mistrzostw Świata w 1982 roku utrzymuje się na podobnym poziomie jak po wyborze na stanowisko prezesa PZPN (badanie z listopada 2012 roku), kiedy to z jego prezesurą wiązano duże nadzieje⁵. Ponadto jest to najwyższy poziom zaufania wśród postaci publicznych w naszym kraju uwzględnionych w czerwcowym badaniu⁶. Największym zaufaniem Zbigniew Boniek cieszy się wśród osób w przedziale wiekowym 55–64 lata (81%), wśród badanych pracujących na własny rachunek (80%) oraz tych o poglądach prawicowych (82%).

⁴ Badani oceniali prezesa PZPN oraz selekcjonera kadry narodowej w piłce nożnej posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (–5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Odsetki respondentów wyrażających zaufanie to łączne wskazania punktów od +1 do +5, nieufność to wskazania od –5 do –1. Środek skali (0) oznaczał obojętność. Respondenci mogli też zadeklarować nieznaną osobę z wymienionych w pytaniu osób.

⁵ Zob. komunikat CBOS „Po wyborach w PZPN. Piłkarskie podsumowanie roku 2012”, grudzień 2012 (oprac. B. Badora).

⁶ Zob. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w czerwcu”, czerwiec 2016 (oprac. A. Cybulska).

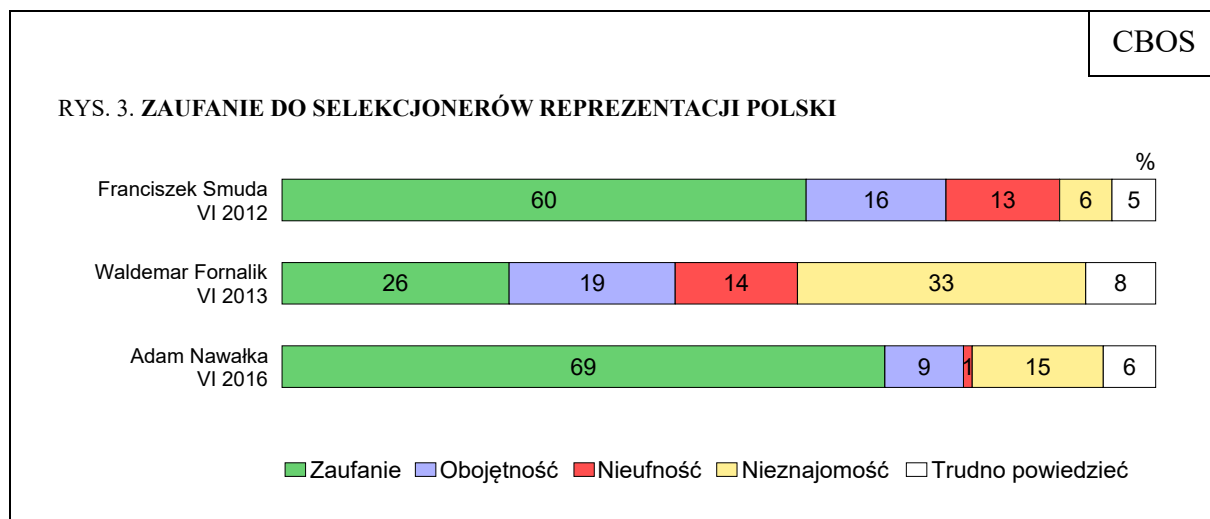


Drugą postacią spośród cieszących się największym zaufaniem Polaków w czerwcowym badaniu jest Adam Nawałka. Obecnemu selekcjonerowi reprezentacji Polski w piłce nożnej ufa bowiem 69% respondentów. Jest to bardzo dobry wynik, zważywszy że badanie przeprowadzono jeszcze przed pierwszym meczem polskiej kadry na EURO 2016, a po przegranym w słabym stylu meczu sparingowym z Holandią oraz przed i częściowo jeszcze tuż po mało przekonującym w wykonaniu naszych piłkarzy spotkaniu z niżej notowaną reprezentacją Litwy.

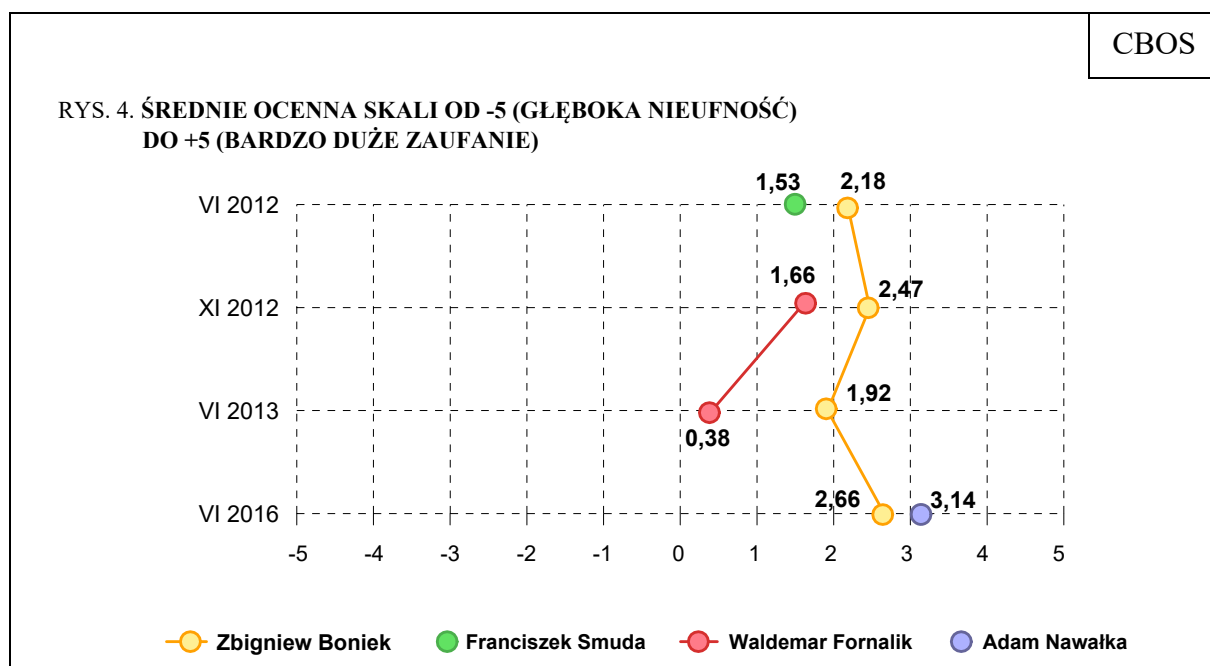
Poziom społecznego zaufania do Adama Nawałki w przeddzień Mistrzostw Europy jest także wyższy niż do Franciszka Smudy (o 9 punktów procentowych)⁷ w trakcie EURO 2012 w Polsce (badanie przeprowadzono częściowo przed i tuż po meczu z Czechami, który zakończył udział Polski w tym turnieju) oraz zdecydowanie wyższy od poziomu zaufania do Waldemara Fornalika (o 43 punkty)⁸ w trakcie przegranych przez niego w konsekwencji eliminacji kadry do Mistrzostw Świata w 2014 roku. Tylko co setny badany zadeklarował nieufność wobec obecnego selekcjonera kadry, co jest wynikiem bardzo dobrym, zwłaszcza gdy porówna się go z poziomem nieufności wobec poprzednich trenerów kadry. Waldemarowi Fornalikowi nie ufało 14%, a Franciszkowi Smudzie – 13% badanych.

⁷ Zob. komunikat CBOS „Zaufanie do działaczy piłkarskich oraz oceny PZPN i UEFA”, lipiec 2012 (oprac. A. Cybulska).

⁸ Zob. komunikat CBOS „Ocena PZPN po sześciu miesiącach rządów Zbigniewa Bońka”, lipiec 2013 (oprac. B. Badora).

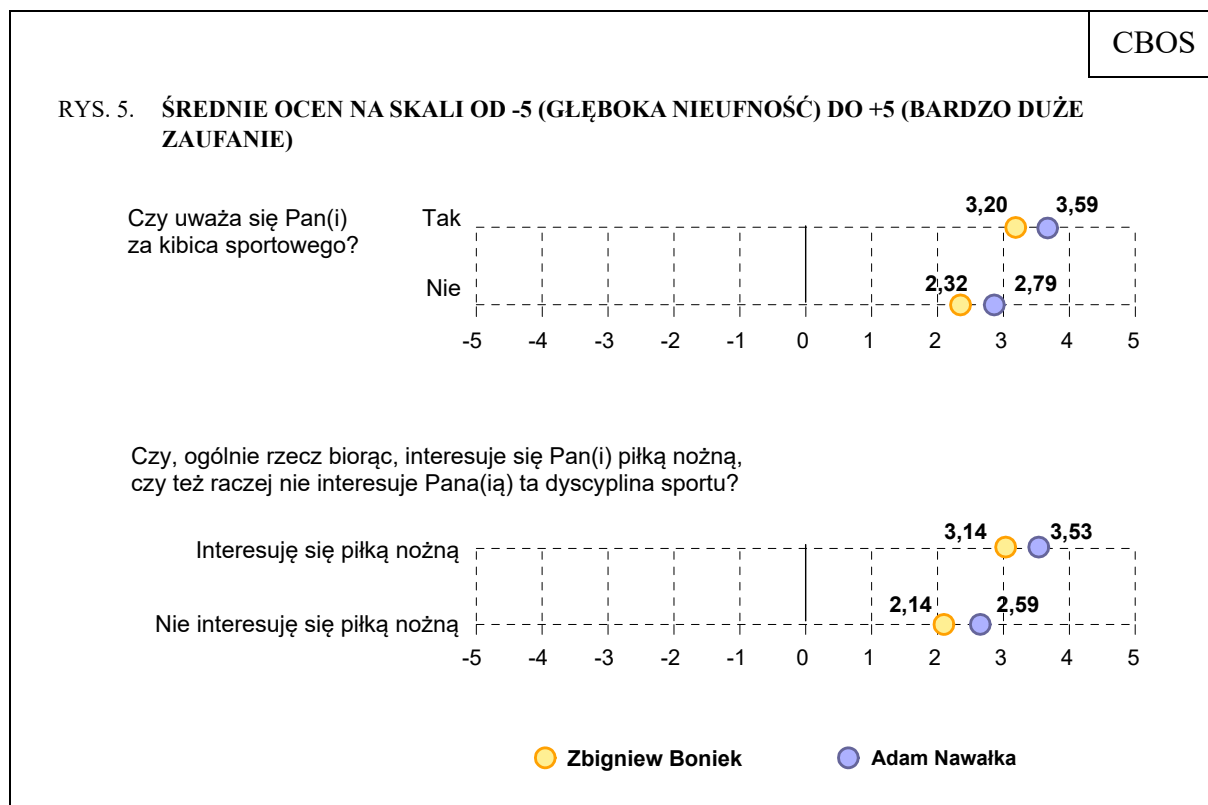


Wraz z rosnącym odsetkiem osób ufających prezesowi PZPN, wzrosła również jego średnia ocen na skali społecznego zaufania. W czerwcu 2013 roku wynosiła ona 1,92 pkt⁹, natomiast w czerwcu bieżącego roku wynosi już 2,66 pkt. Jest to więc wzrost o 0,72 pkt, który można określić jako znaczący. Co ciekawe, mimo że Zbigniewowi Bońkowi ufa więcej badanych niż Adamowi Nawałce, to obecny selekcjoner reprezentacji notuje wyższą średnią ocen na skali społecznego zaufania – średnia wartość ocen trenera kadry wynosi bowiem 3,14 pkt.



⁹ Por. komunikat CBOS „Ocena PZPN po sześciu miesiącach rządów Zbigniewa Bońki”, lipiec 2013 (oprac. B. Badora).

Analizy statystyczne¹⁰ wykazały, że w przypadku zarówno Zbigniewa Bońka, jak i Adama Nawałki poziom społecznego zaufania jest zdecydowanie wyższy wśród respondentów, którzy uważają się za kibiców sportowych, oraz wśród osób interesujących się piłką nożną (czyli tych, które – jak można przypuszczać – posiadają większą wiedzę z zakresu sportu, w tym piłki nożnej), niż wśród badanych, którzy zadeklarowali, że kibicami nie są¹¹.



ZAINTERESOWANIE PIŁKĄ NOŻNĄ

Piłka nożna jest najpopularniejszą dyscypliną sportu w Polsce. Popularność futbolu potwierdzają także wyniki aktualnego badania. Zainteresowanie nim zadeklarowała prawie połowa respondentów (49%), w tym 15% to osoby bardzo interesujące się futbolem, a 34% to ankietowani interesujący się nim umiarkowanie. Wśród niezainteresowanych zmaganiem na murawie (51% ogółu) przeważają osoby w ogóle niezainteresowane tą dyscypliną sportu (32% ogółu).

¹⁰ Test T.

¹¹ Różnice średnich istotne statystycznie na poziomie 0,05.

Piłka nożna pozostaje niezmiennie sportem „męskim”, wśród mężczyzn zainteresowanie futbolem jest bowiem dwukrotnie wyższe niż wśród kobiet (odpowiednio 69% i 31%), ponad pięciokrotnie więcej mężczyzn niż kobiet deklaruje również, że bardzo interesują się piłką nożną (odpowiednio 26% i 5%)¹².

Porównanie czerwcowych deklaracji dotyczących zainteresowania futbolem z wynikami badań poprzedzających wcześniejsze Mistrzostwa Europy pokazuje, że przed obecnie trwającym turniejem zainteresowanie piłką nożną w kraju było największe. Zarówno w maju 2008 roku, przed EURO 2008 rozgrywanym na boiskach Austrii i Szwajcarii, jak i w maju 2012 roku, przed EURO 2012 rozgrywanym w Polsce i na Ukrainie, zainteresowanie futbolem wyrażało mniej osób niż w czerwcu 2016 roku (odpowiednio 46% i 43% wobec 49% w 2016 roku). Obecny, najwyższy poziom zainteresowania piłką nożną spośród wyników uzyskanych w okresach poprzedzających turnieje mistrzowskie jest jednak i tak sporo niższy od rekordowego, odnotowanego w lipcu 2012 roku. Tuż po zakończeniu EURO 2012 rozgrywanego na rodzimych stadionach zainteresowanie piłką nożną deklarowało bowiem 62% badanych.

Tabela 2

Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną, czy też raczej nie interesuje Pana(ią) ta dyscyplina sportu?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	V 2008		V 2012		VI 2016	
	w procentach					
Bardzo się interesuję piłką nożną	18	46	14	43	15	49
Trochę się interesuję piłką nożną	28		29		34	
Raczej się nie interesuję piłką nożną	15	52	17	57	19	51
W ogóle się nie interesuję piłką nożną	37		40		32	
Trudno powiedzieć/ odmowa odpowiedzi	1		0		0	

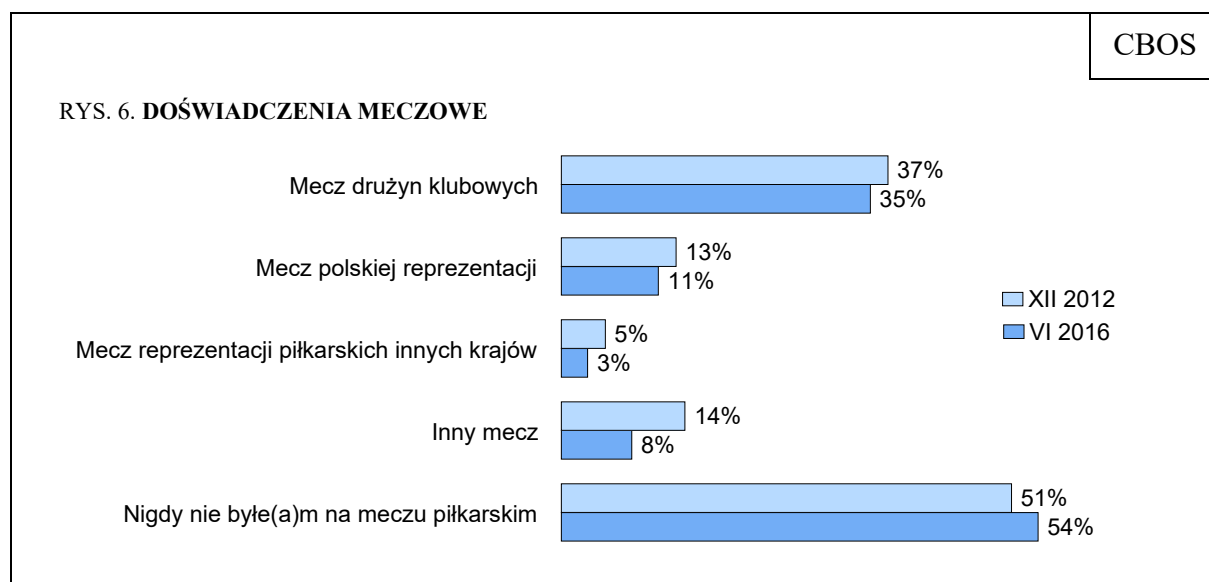
W przeddzień rozpoczęcia EURO 2016 zapytaliśmy Polaków także o ich doświadczenia meczowe. Prawie połowa badanych przyznała, że uczestniczyła w jakimś meczu piłkarskim (46%). Najwięcej osób zasiadło na trybunach podczas rozgrywek klubowych (35% ogółu), „co nie dziwi, gdyż biorąc pod uwagę choćby tylko rozgrywki ligowe i pucharowe, to ich liczba znacznie przewyższa liczbę występów reprezentacji narodowych, a jednocześnie to właśnie kibice drużyn klubowych uważani są powszechnie za najbardziej zaangażowanych”¹³. Mecz reprezentacji Polski z wysokości trybun zobaczyło 11% badanych, mecz

¹² Zob. komunikat CBOS „UEFA Euro 2016”, czerwiec 2016 (oprac. B. Badora).

¹³ Zob. komunikat CBOS „Po wyborach w PZPN. Piłkarskie podsumowanie roku 2012”, grudzień 2012 (oprac. B. Badora).

reprezentacji zagranicznych – 3%, a zmagania w rozgrywkach innych niż wymienione w sondażu śledziło na żywo przynajmniej raz w życiu 8% respondentów.

Porównując uzyskane wyniki z poprzednim badaniem dotyczącym doświadczeń meczowych Polaków, z listopada 2012 roku¹⁴, można stwierdzić mniejszy odsetek osób uczestniczących w meczach piłkarskich każdego rodzaju. Największy spadek odnotowano w przypadku meczów innych niż rywalizacje międzyklubowe i międzynarodowe (o 6 punktów procentowych). Kategoria ta w znacznej mierze obejmuje rozgrywki o charakterze amatorskim, ponieważ profesjonalizacja futbolu przebiega głównie po linii klubowej oraz meczów reprezentacji. Tym samym uzyskany wynik można interpretować jako spadek partycypacji Polaków w amatorskich rozgrywkach futbolowych, stanowiących korzenie tej dyscypliny.



Spośród osób, które na żywo obserwowały zmagania polskiej reprezentacji, znaczna większość (64%) uczestniczyła także w meczu rozgrywek klubowych. Natomiast tylko co piąty badany (20%), który był na meczu międzyklubowym, miał okazję oglądać piłkarską kadrę narodową na żywo. Większość respondentów będących na trybunach w trakcie meczu pomiędzy reprezentacjami innymi niż polska uczestniczyła również w spotkaniach kadry Polski oraz w zmaganiach klubowych. W tej grupie odnotowaliśmy również największy odsetek osób oglądających inne rozgrywki piłkarskie. W większości są to zatem najbardziej oddani fani piłki nożnej jako dyscypliny sportu.

¹⁴ Zob. przypis 13.

Wpływ na uczestnictwo w meczach piłkarskich na żywo ma oczywiście zainteresowanie futbolem – w grupie najbardziej nim zainteresowanych najmniej jest osób, które nigdy nie były na żadnym meczu piłkarskim. Wśród badanych deklarujących duże zainteresowanie futbolem odnotowaliśmy największy odsetek osób uczęszczających na rozgrywki piłkarskie każdego z wymienionych rodzajów. Niemniej jednak, w porównaniu z wynikami badania z listopada 2012 roku¹⁵, wśród respondentów tej kategorii o 5 punktów procentowych (z 17% do 22%) zwiększył się udział osób, które nigdy nie oglądały żadnego meczu na żywo. Wynika z tego, że co piąty spośród żywo interesujących się piłką nożną nie widział meczu swojej ulubionej dyscypliny sportu na żywo, co karze przychylić się do opinii o piłce nożnej w Polsce jako sporcie w dużej mierze „telewizyjnym”¹⁶.

Tabela3

Proszę powiedzieć, czy był(a) Pan(i) kiedykolwiek na meczu piłki nożnej, a jeżeli tak, to jaki(e) to był(y) mecz(e). Z podanej listy proszę wskazać wszystkie odpowiedzi pasujące do Pana(i) doświadczeń.	Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną, czy też raczej nie interesuje Pana(ią) ta dyscyplina sportu?			
	Bardzo się interesuję piłką nożną	Trochę się interesuję piłką nożną	Raczej się nie interesuję piłką nożną	W ogóle się nie interesuję piłką nożną
	w procentach			
Mecz polskiej reprezentacji	27	15	6	2
Mecz reprezentacji piłkarskich innych krajów	8	6	0	1
Mecz drużyn klubowych	67	43	27	17
Inny mecz	11	9	8	4
Nigdy nie byłem(a) na meczu piłkarskim	22	43	62	77

KIBICOWANIE I POPULARNOŚĆ DYSCYPLIN DRUŻYNOWYCH W POLSCE

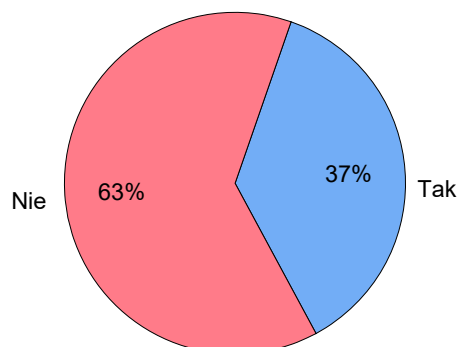
W czerwcowym sondażu postanowiliśmy nie tylko zbadać deklarowane zainteresowanie Polaków piłką nożną, ale również, po raz pierwszy, zdiagnozować i określić skalę kibicowania sportowego, a zwłaszcza futbolowego, w Polsce¹⁷. Wyniki badania wskazują, że za kibiców sportowych uważa się 37% badanych. Ponad dwukrotnie częściej mianem fanów sportu określają się mężczyźni (54%) niż kobiety (21%).

¹⁵ Zob. przypis 13.

¹⁶ Taką tezę w swojej pracy *Aborygeni i konsumenci. O kibicowskiej wspólnotcie, komercjalizacji futbolu i stadionowym Apartheidzie* stawiają D. Antonowicz, R. Kossakowski oraz T. Szlendak (s. 225–229).

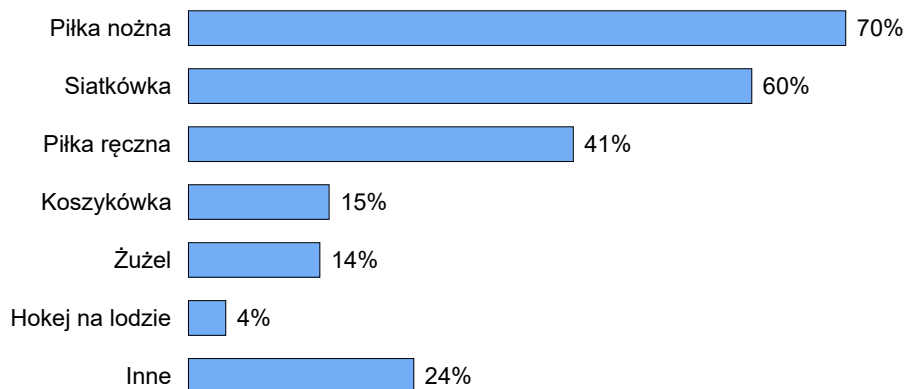
¹⁷ Pytania do tego bloku przygotowywane były przez Dominika Antonowicza z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz autora komunikatu Mateusza Grodeckiego z Uniwersytetu Warszawskiego.

RYS. 7. CZY UWAŻA SIĘ PAN(I) ZA KIBICA SPORTOWEGO?



Kibicom sportowym zadaliśmy pytanie o to, jakie dyscypliny sportu śledzą regularnie. Wyniki badania wskazują, że najbardziej popularną dyscypliną sportu w Polsce pozostaje piłka nożna. Na co dzień rozgrywki piłkarskie śledzi bowiem 70% kibiców (26% ogółu badanych). Niewiele mniejszą popularnością spośród dyscyplin drużynowych cieszy się siatkówka, którą interesuje się 60% fanów sportu (22% ogółu). Na trzecim miejscu pod względem popularności dyscyplin drużynowych znalazła się piłka ręczna, zainteresowanie którą wyraziło 41% kibiców. Jest to bardzo wysoki wynik popularnego szczypiorniaka, na co wpływ miały z pewnością ostatnie sukcesy Polaków. Kadra narodowa mężczyzn na początku 2015 roku wywalczyła w Katarze brązowy medal na Mistrzostwach Świata, a drużyna z Kielc pod koniec maja bieżącego roku zwyciężyła w najbardziej prestiżowych rozgrywkach klubowych na świecie – Lidze Mistrzów.

RYS. 8. POPULARNOŚĆ DYSCYPLIN DRUŻYNOWYCH WŚRÓD KIBICÓW SPORTU



Ciekawie prezentują się sympatie dla wymienionych dyscyplin przy uwzględnieniu cech demograficznych badanych. Wyniki badania wskazują, że siatkówka jest najpopularniejsza wśród kibiców w wieku 45–54 (73% wskazań) oraz wśród najstarszych fanów (70%). W pozostałych kategoriach wiekowych największym zainteresowaniem cieszy się futbol. Piłka nożna jest również sportem numer jeden wśród kibicujących mężczyzn (76%). Kobiety deklarujące się jako fanki sportu nad zmagania na murawie (58%) przekładają rozgrywki siatkarskie (61%).

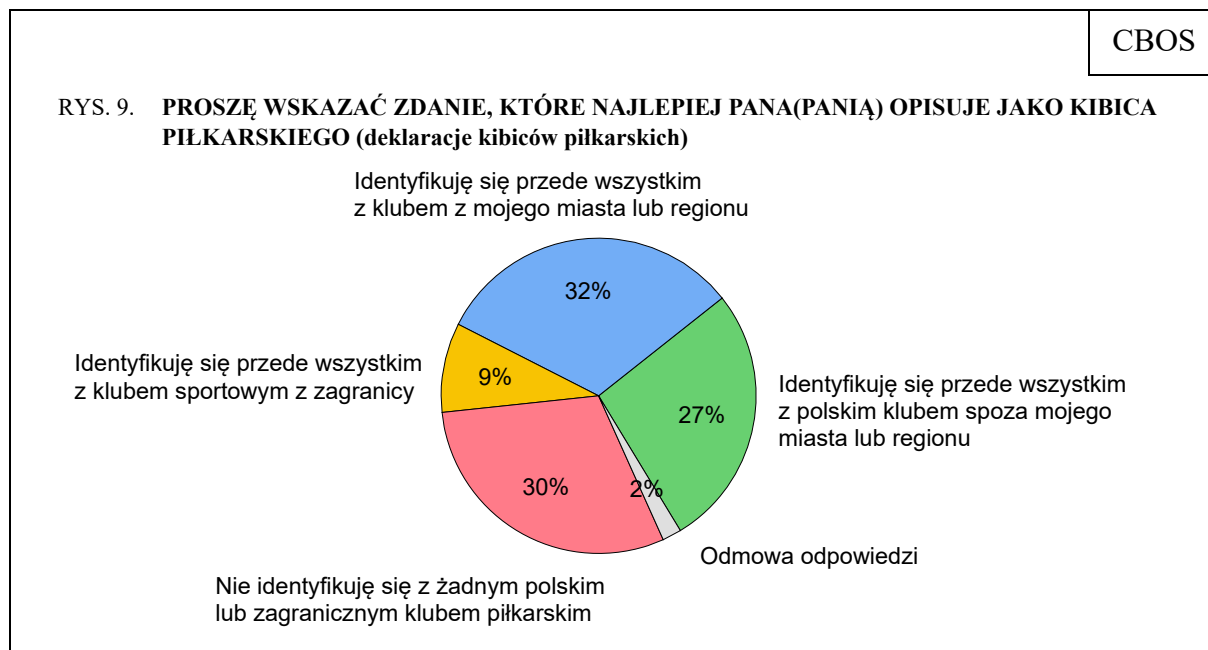
Wyniki sondażu potwierdzają również, że futbol jest sportem egalitarnym. Niezależnie od wykształcenia, pozostaje on bowiem najpopularniejszą dyscypliną drużynową. Warto odnotować natomiast, że im wyższy poziom edukacji, tym mniejszy odsetek osób będących kibicami piłkarskimi. Co ciekawe, największe zainteresowanie koszykówką (21%) odnotowaliśmy wśród fanów z wyższym wykształceniem.

Tabela4

Jakie dyscypliny sportu śledzi Pan(i) regularnie?	Jakie ma Pan(i) wykształcenie? Proszę podać najwyższy osiągnięty przez Pana(ią) poziom wykształcenia.			
	Podstawowe / gimnazjalne	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe
	w procentach			
Piłka nożna	85	73	71	60
Siatkówka	58	63	66	51
Piłka ręczna	39	43	45	35
Koszykówka	7	14	13	21
Żużel	11	14	15	12
Hokej na lodzie	0	8	3	4
Inne	14	20	26	33
Odmowa odpowiedzi	0	1	1	0

KIBICOWANIE PIŁKARSKIE W POLSCE

Większość kibiców futbolu w Polsce identyfikuje się z rodzimymi klubami piłkarskimi (59%). Najczęściej tym ulubionym jest klub lokalny, mający siedzibę we własnym mieście lub regionie (32% wskazań kibiców piłkarskich), a w drugiej kolejności polski klub spoza regionu zamieszkania (27%). Oznacza to, że 15% Polaków utożsamia się z rodzimymi klubami, w tym 8% z klubami lokalnymi. Prawie co dziesiąty fan futbolu, najmocniej przywiązany jest do klubu z zagranicy (2% ogółu badanych).

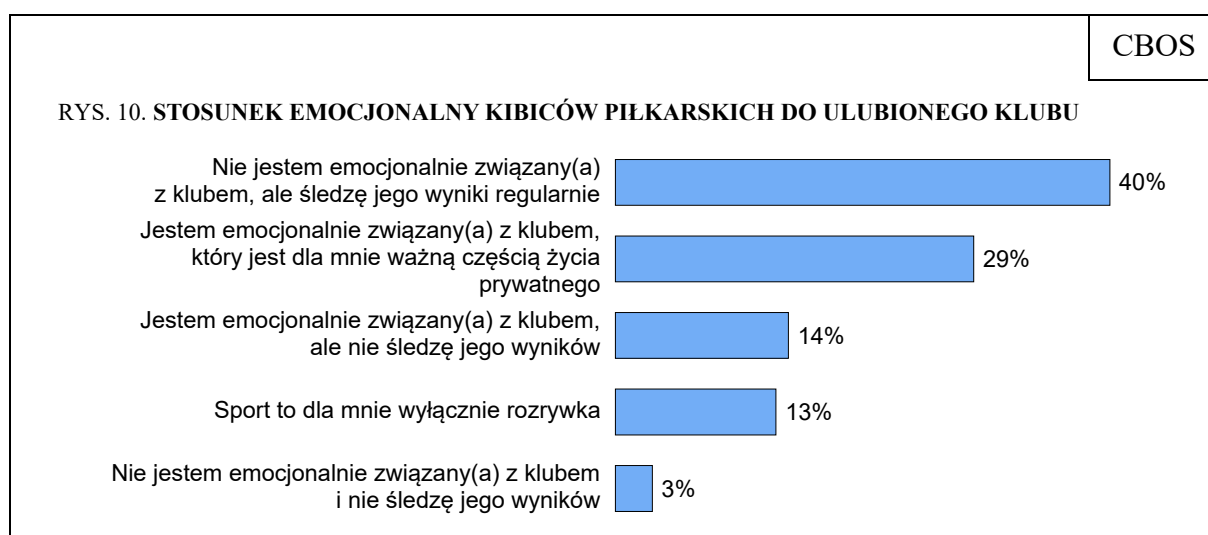


Wśród kibiców piłkarskich zainteresowanie piłką nożną jako sportem wyraża 97%, w tym tylko 52% deklaruje, że bardzo interesuje się futbolem. Taki wynik może wydawać się zaskakujący, jednak należy pamiętać, że zjawisko kibicowania w równym stopniu co z zainteresowaniem sportem, wiąże się z poczuciem przynależności do wspólnoty. Kluby piłkarskie wpisane są w lokalną tożsamość i pełnią funkcję spoiwa społeczności, które reprezentują. Tym samym dla niektórych osób bycie kibicem może oznaczać głównie przynależność do lokalnej wspólnoty fanów. Takimi kibicami są najprawdopodobniej osoby utożsamiające się z lokalnym klubem, które zadeklarowały brak zainteresowania zmaganiem piłkarzy (5%).

Tabela 5

Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną, czy też raczej nie interesuje Pana(ią) ta dyscyplina sportu?	Proszę wskazać zdanie, które najlepiej Pana(i) opisuje jako KIBICA PIŁKARSKIEGO.			
	Identyfikuję się przede wszystkim z klubem z mojego miasta lub regionu	Identyfikuję się przede wszystkim z polskim klubem spoza mojego miasta lub regionu	Identyfikuję się przede wszystkim z klubem sportowym z zagranicy	Nie identyfikuję się z żadnym polskim lub zagranicznym klubem piłkarskim
	w procentach			
Bardzo się interesuję piłką nożną	56	57	56	43
Trochę się interesuję piłką nożną	39	41	44	56
Raczej się nie interesuję piłką nożną	3	1	0	1
W ogóle się nie interesuję piłką nożną	2	0	0	0
Trudno powiedzieć/ odmowa odpowiedzi	0	2	0	0

Jedną z głównych charakterystyk kibiców, poza utożsamianiem się ze swoim klubem, jest emocjonalny stosunek do jego losów. Fanów futbolu, identyfikujących się z klubami lokalnymi, polskimi lub zagranicznymi, zapytaliśmy o ich osobisty stosunek do tych instytucji. Wyniki wskazują, że największy odsetek tych kibiców, stanowią osoby, które nie są emocjonalnie związane z klubem, ale interesują się jego wynikami sportowymi (40%). Drugą spośród najliczniejszych grup (29%) stanowią z kolei respondenci, których można utożsamiać z najbardziej zagorzałymi fanami. Oprócz regularnego śledzenia wyników, charakteryzują się również emocjonalnym przywiązaniem do klubu. Trzecią kategorię stanowią natomiast kibice, którzy deklarują emocjonalny związek z klubem, jednak nie śledzą regularnie jego poczynąń (14%). Są to prawdopodobnie fani, dla których klub i jego symbolika stały się synonimem wspólnoty.



Największy odsetek zagorzałych kibiców, czyli osób, które są związane emocjonalnie ze swoim klubem i regularnie śledzą jego wyniki, odnotowaliśmy wśród kibiców lokalnych klubów (40%). Wśród fanów identyfikujących się głównie z innymi krajowymi klubami oraz wśród fanów zespołów zagranicznych przeważają natomiast kibice sportu, czyli osoby, które nie są przywiązane emocjonalnie do klubu, za to żywo interesują się jego wynikami sportowymi. Co ciekawe, większy odsetek kibiców, którzy bardziej akcentują przywiązanie do rywalizacji sportowej niż emocjonalny związek z klubem, stwierdziliśmy wśród kibiców polskich klubów spoza swojego regionu zamieszkania, niż wśród fanów klubów zagranicznych. Jest to wynik interesujący, zważywszy na fakt, że w powszechnej opinii poziom rozgrywek piłkarskich w Polsce ustępuje wielu europejskim, a na pewno najlepszym ligom zachodnim.

Tabela 6

Jak określił(a)by Pan(i) stopień swojego zaangażowania w klub?	Proszę wskazać zdanie, które najlepiej Pana(i) opisuje jako KIBICA PIŁKARSKIEGO.		
	Identyfikuję się przede wszystkim z klubem z mojego miasta lub regionu	Identyfikuję się przede wszystkim z polskim klubem spoza mojego miasta lub regionu	Identyfikuję się przede wszystkim z klubem sportowym z zagranicy
	w procentach		
Jestem emocjonalnie związany(a) z klubem, który jest dla mnie ważną częścią życia prywatnego	40	18	21
Jestem emocjonalnie związany(a) z klubem, ale nie śledzę jego wyników	17	7	27
Nie jestem emocjonalnie związany(a) z klubem, ale śledzę jego wyniki regularnie	32	51	35
Nie jestem emocjonalnie związany(a) z klubem i nie śledzę jego wyników	2	3	5
Sport to dla mnie wyłącznie rozrywka	9	19	12
Odmowa odpowiedzi	0	2	0



Piłka nożna pozostaje najpopularniejszym sportem drużynowym w Polsce. Regularnie wydarzenia ze świata futbolu śledzi 70% kibiców sportowych (mianem kibiców sportowych określa się 37% badanych), a zainteresowanie nim wyraża prawie połowa badanych (49%). Nie dziwi zatem wysoka rozpoznawalność dwóch czołowych osób, związanych z polską piłką nożną – Zbigniewa Bońka, którego kojarzy aż 96% badanych, oraz Adama Nawalki, rozpoznawanego przez 85% Polaków. Prezes PZPN jest również liderem czerwcowego rankingu zaufania wśród osób aktywnych w życiu publicznym naszego kraju (ufa mu 75% badanych), natomiast selekcjoner polskiej reprezentacji plasuje się zaraz za nim (69%). Bardzo dobrą opinią cieszy się również PZPN. W ciągu ostatnich trzech lat ocena działalności związku uległa diametralnej zmianie i obecnie częściej odbierana jest pozytywnie (45%) niż negatywnie (15%). Generalnie, dobre wyniki i znakomita atmosfera wokół piłkarskiej kadry Polski oraz szeroki zakres zmian w PZPN, a także skoncentrowanie wysiłków tej organizacji wokół poprawy wizerunku przyniosły zamierzony efekt.

Zdecydowanie lepszy obraz instytucji i ludzi zarządzających polskim futbolem nie przełożył się jednak na większe uczestnictwo Polaków w meczach piłkarskich. W porównaniu z ostatnim badaniem doświadczeń meczowych z listopada 2012 roku, o 3 punkty procentowe wzrosła liczba badanych, którzy nigdy nie widzieli rozgrywki futbolowej na żywo. Martwi zwłaszcza spory spadek (o 6 punktów) doświadczeń związanych z rozgrywkami piłkarskimi innymi niż klubowe i występy reprezentacji, które można utożsamiać z futbolem amatorskim.

Za pozytywny dla polskiego futbolu można uznać wynik pytań mierzących skalę kibicowania piłkarskiego. Większość kibiców w Polsce identyfikuje się bowiem z rodzimymi klubami piłkarskimi (59%). Najczęściej tym ulubionym jest klub lokalny, mający siedzibę we własnym mieście lub regionie (32% wskazań kibiców piłkarskich), a w drugiej kolejności polski klub spoza regionu zamieszkania (27%). Oznacza to, że 15% Polaków utożsamia się z rodzimymi klubami, w tym 8% z klubami lokalnymi. Polscy kibice nie dali się jeszcze porwać fali *modern football* i globalnym markom piłkarskim (utożsamia się z nimi 9% fanów) i przywiązani są częściej do rodzimych klubów piłkarskich.

Lokalne kluby mogą pochwalić się także największym odsetkiem najbardziej fanatycznych kibiców. To właśnie wśród fanów takich klubów 40% stanowią osoby związane emocjonalnie ze swoim klubem i regularnie śledzące jego wyniki. Wśród kibiców, którzy wspierają inne polskie kluby (tj. spoza regionu zamieszkania) oraz kluby zagraniczne, większość stanowią osoby, które, owszem, żywo interesują się ich wynikami sportowymi, jednak nie są z nimi emocjonalnie związane. Co ciekawe, więcej takich fanów odnajdujemy wśród kibiców klubów polskich niż zagranicznych. Widoczne jest zatem zainteresowanie rodaków polską piłką klubową.

Opracował
Mateusz GRODECKI